

FINANČNÁ SPRÁVODAJSKÁ JEDNOTKA

VÝROČNÁ SPRÁVA 2022

Obsah

1	FSJ V SKRATKE	4
2	NEOBVYKLÉ OBCHODNÉ OPERÁCIE	5
3	METÓDY A TRENDY ML/FT	7
4	PROGNÓZY VÝVOJA ML/FT	9
5	KONTROLNÁ ČINNOSŤ FSJ	10
6	LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ	14
7	NÁRODNÉ HODNOTENIE RIZÍK	15
7.1	VA/VASP	15
8	PREPRAVA PEŇAŽNÝCH PROSTRIEDKOV V HOTOVOSTI	17
9	NÁRODNÁ A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	20
9.1	Národná spolupráca	20
9.1.1	Dožiadania.....	20
9.1.2	Trestné konanie pre ML/FT	21
9.1.3	Medzirezortný koordinačný orgán	21
9.2	Medzinárodná spolupráca	21
9.3	Hodnotenia FSJ	23
9.3.1	MONEYVAL	23
9.3.2	Európska komisia	23
9.3.3	TSI projekt Európskej komisie.....	24
9.3.4	Európska banková asociácia.....	24
11	FSJ A PREVENCIA	24
11.1	Školiaca činnosť FSJ	25
11.2	Kvalifikované žiadosti	25
11.3	Metodické usmernenia pre povinné osoby	25
	Prehľad vybraných štatistických údajov	27
	Zoznam skratiek	28
	Kontaktné údaje	29

Vážený čitateľ,

v roku 2022 pokračovala finančná spravodajská jednotka Prezídia Policajného zboru (FSJ) v plnení úloh v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie výnosov z trestnej činnosti, financovania terorizmu a financovania proliferácie.

Rok 2022 priniesol zásadné zmeny v pripravenosti FSJ plniť úlohy uložené zákonom č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, najmä v oblasti—modernizácie technických prostriedkov. FSJ implementovala aplikáciu goAML Enterprise Edition, komplexný informačný systém vyvinutý UNODC špeciálne pre potreby finančných spravodajských jednotiek všetkých členských štátov, ktorý ako moderný nástroj 21. storočia poskytne široké možnosti a modernizáciu v boji pri predchádzaní a odhaľovaní ML/FT/FP.

Napriek narastajúcemu počtu hlásení o neobvyklých obchodných operáciách, ktorý medziročne vzrástol o 7%, FSJ bola tieto schopná prijať, analyzovať a spracovať.

Národná spolupráca v oblasti AML/CFT/CPF bola v minulom roku hodnotená veľmi pozitívne, kde hlavne vznikom národnej centrály osobitných druhov kriminality Prezídia Policajného zboru prišlo k významnému zefektívneniu a posilneniu boja proti ML/FT/FP.

Obdobie roka 2022 prinieslo taktiež závažné zmeny v bezpečnostnej situácii v regióne. Slovenská republika napomáha Ukrajine v boji proti ruskej agresii a FSJ sa

aktívne a operatívne do tohto boja zapája reagovaním na novo zaznamenané fenomény a modus operandi páchatel'ov ML/FT/FP.

Napriek vysokému počtu povinných osôb, v prípade ktorých FSJ požaduje a kontroluje plnenie ich povinností ustanovených zákonom č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, počet vykonaných kontrol zaznamenal medziročný nárast. Taktiež narástol objem uložených pokút zo strany FSJ.

Výročná správa kvalitatívne a kvantitatívne sumarizuje činnosť FSJ za uplynulý rok 2022.

riaditeľ
finančnej spravodajskej jednotky

1 FSJ V SKRATKE

FSJ plní svoju funkciu už od roku 1996. FSJ patrí do kategórie finančných spravodajských jednotiek policajného typu. FSJ je organizačnou zložkou Prezídia Policajného zboru, ktorá je zriadená všeobecne podľa zákona o PZ¹. Činnosť FSJ sa riadi taktiež špeciálnym zákonom² a ďalšími internými právnymi normami.

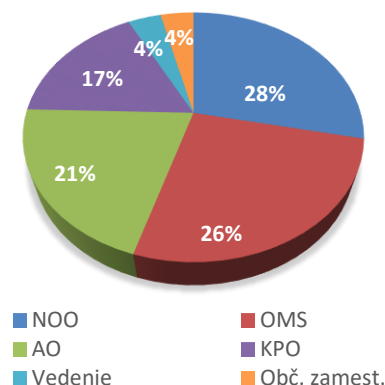
FSJ, ako centrálna národná jednotka, je zodpovedná v oblasti predchádzania a odhaľovania ML/FT/FP. Predstavuje nezávislú autoritu zodpovednú za prijímanie a analýzu informácií o neobvyklých transakciách a iných informáciách relevantných z hľadiska ML/FT/FP, ako aj súvisiacich podozrení z predikatívnych trestných činov, a ich odstupovanie podľa vecnej príslušnosti. Len policajti pôsobiaci na FSJ majú prístup k databázam a archívu FSJ. FSJ ako centrálna národná jednotka pre AML/CFT/CPF analyzuje, spracúva a nezávisle rozhoduje o odstupovaní, resp. ďalšom poskytovaní informácií štátnym orgánom a zahraničných partnerov v zmysle AML zákona. V roku 2022 tvorilo pracovný kolektív FSJ celkom 53 zamestnancov s rozdielnou dĺžkou skúseností a typom ukončeného vysokoškolského vzdelania. FSJ kladie veľký dôraz na kontinuálne vzdelávanie svojich zamestnancov. V roku 2022 medzi hlavné školiace aktivity zamestnancov FSJ patrili odborné školenia zamerané na dátovú a grafickú analýzu dát, informačné technológie, analytický proces a tvorbu finančných analýz. Ďalej sa pracovníci FSJ zúčastnili workshopu o osvedčených

postupoch súvisiacich s uplatňovaním rizikových faktorov v procese dohľadu nad finančným sektorom v spolupráci s odborníkmi Rady Európy a partnermi z iných jurisdikcií.

Medzi hlavné úlohy FSJ patrí prijímať a spracovávať hlásenia o NOO a výkon dohľadu.

Medzi hlavné úlohy FSJ patrí prijímať a spracovávať hlásenia o NOO od širokého spektra povinných osôb určených v AML zákone a vykonávanie dohľadu nad povinnými osobami v oblasti dodržiavania povinností podľa AML zákona. V neposlednom rade kladie FSJ dôraz na prevenciu páchania ML/FT/FP, a to prostredníctvom realizácie školení pre povinné osoby, vydávaním metodických usmernení pre povinné osoby, zverejňovaním správnych rozhodnutí FSJ a podobne.

Graf č. 1
Personálny stav v roku 2022

Zdroj: AO

¹ zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov

² zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (AML zákon)

2 NEOBÝVKLÉ OBCHODNÉ OPERÁCIE

V zmysle § 17 AML zákona sú povinné osoby povinné ohlásiť FSJ neobvyklú obchodnú operáciu alebo pokus o jej vykonanie bez zbytočného odkladu. Spôsobu a rozsah ohlasovaných informácií sú uvedené v AML zákone a ďalších metodických usmerneniach FSJ. FSJ tiež zasielajú informácie iné štátne orgány a zahraničné finančné spravodajské jednotky.

Všetky informácie, ktoré FSJ prijíma alebo získava vlastnou činnosťou, sú sústredované v databáze FSJ. Podľa vnútorných pravidiel sa tieto informácie prioritizujú pre ďalšie spracovanie.

Jednou z priorit FSJ je zlepšiť efektívnosť ohlasovania NOO vo všetkých sektoroch povinných osôb. Z tohto dôvodu boli vykonané školenia a vypracované metodické pomôcky pre povinné osoby (bližšie vid' kapitola 10). Poznanie a správne chápanie rizík povinnými osobami vedie k skvalitneniu a spresneniu hlásení o NOO.

V priebehu roku 2022 prijala FSJ od povinných osôb spolu 2 185 hlásení o NOO. Celková hodnota transakcií predstavovala sumu takmer 1.160.635.916,-EUR.

Z celkového počtu prijatých hlásení o NOO až 85,17 % poskytol bankový sektor, výrazne menší objem hlásení o NOO zaslali ostatné povinné osoby. V porovnaní s predchádzajúcim rokom počet hlásení o NOO zaslaných bankovým sektorom klesol o takmer 7% (z celkového počtu hlásení o NOO), ich počet však ostal rovnaký. Počet

hlásení o NOO od ostatných povinných osôb zaznamenal mierny nárast (o 2-3%).

Tabuľka č. 1

Počet prijatých hlásení o NOO v roku 2022 od bánk

Povinná osoba	Počet hlásení o NOO
NBS	36
Komerčné banky	1861
Spolu	1897

Zdroj: FSJ

Tabuľka č. 2

Počet prijatých hlásení o NOO v roku 2022 od ďalších finančných inštitúcií

Povinná osoba	Počet hlásení o NOO
Centrálny depozitár cenných papierov	6
Poisťovňa, zaistovňa	34
Obchodník s cennými papiermi	7
Doplnková dôchodková spoločnosť	2
Dôchodcovská správ. spoločnosť	1
Platobná inštitúcia, agent platobných služieb a inštitúcia elektronických peňazí	15
Finančný prenájom – leasing	68
Správcovská spol. a depozitár	4
Finančný agent, finančný poradca	1
Zmenáreň a iné	26
Iné	2
Spolu	166

Zdroj: FSJ

Tabuľka č. 3

Počet prijatých hlásení o NOO v roku 2022 od iných povinných osôb

Povinná osoba	Počet hlásení o NOO
VASP	60
Advokát, notár	4
Audítor, účtovník, daňový poradca	1
Poštový podnik	24
Prevádzkovateľ hazardnej hry	28
Správca konkurznej podstaty	1
Reality	3
Súdny exekútor	1
Spolu	122

Zdroj: FSJ

Tabuľka č. 4

Počet odstúpených informácií v roku 2022

Oprávnený subjekt	Počet
OČTK (§26 ods. 2 písm. b) AML zákona	249
NAKA (§26 ods. 2 písm. l) AML zákona (z toho PTC)	108 13
KR PZ, OR PZ	256
NCODK	316
FR SR	547
Zahraničné FIU	561

Zdroj: FSJ

Po prijatí hlásenia o NOO a jeho zaradení do jednotlivých kategórií podľa rizikovosti sa vybrané informácie ďalej analyzujú, dopĺňujú o tie, ktoré FSJ získala z iných zdrojov, a takto spracovaná výsledná informácia je podľa vecnej a miestnej príslušnosti odstupovaná na príslušný orgán činný v trestnom konaní, prípadne iný orgán v zmysle zákona.

FSJ hlásenie o NOO prijme, zaregistruje, prioritizuje, spracuje a odstúpi alebo založí.

Útvary Policajného zboru, ktorým FSJ odstúpila informácie, poskytujú v súlade s § 27 ods. 2 AML zákona spätnú väzbu (informácia o výsledkoch preverovania alebo vyšetrovania). Pre FSJ sú tieto dôležitým ukazovateľom pre zlepšenie vlastnej efektivity pri vyhodnocovaní a analýze informácií.

Ak povinná osoba vyhodnotí obchodnú operáciu ako neobvyklú a zároveň hrozí nebezpečenstvo, že vykonaním NOO môže byť zmarené alebo podstatne sťažené zaistenie výnosov z trestnej činnosti alebo prostriedkov určených na financovanie terorizmu, je povinná v zmysle § 16 AML zákona NOO zdržať. Povinnosť zdržať NOO má povinná osoba aj na písomnú žiadosť FSJ. Zdržanie NOO je možné iba na zákonom stanovenú dobu, najviac na 120 hodín a v prípade odovzdania veci OČTK na ďalších 72 hodín.

Tabuľka č. 5

Zdržané NOO v roku 2022

Celkový počet	106
Zdržanie NOO povinnou osobou	104
Zdržanie NOO na žiadosť FSJ	2
Odstúpenie zdržanej NOO vecne a miestne príslušnému OČTK	81
Celková hodnota finančných prostriedkov zdržaných NOO	18.472.337,79 EUR

Zdroj: FSJ

Ďalším spôsobom znižovania rizika ML/FT je odmietnutie uzavretia obchodného vzťahu, ukončenie obchodného vzťahu alebo odmietnutie vykonania obchodu podľa § 15 AML zákona zo strany povinnej osoby. Tieto preventívne opatrenia predstavujú spôsob,

ako zabrániť nakladaniu s finančnými prostriedkami získanými z trestnej činnosti, ktoré môžu byť určené aj na účely financovania terorizmu. Uvedené ustanovenie AML zákona bolo v roku 2022 využité zo strany povinnej osoby v 177 prípadoch, s hodnotou obchodov v sume takmer 16.491.209,- EUR.

FSJ zasiela povinným osobám informácie o účinnosti nimi poskytnutých hlásení o NOO nielen za účelom splnenia zákonnej povinnosti vyplývajúcej z § 26 ods. 2 písm. i) AML zákona, ale predovšetkým s cieľom poskytnúť povinnej osobe informácie o nastaveniach posudzovania a identifikácie NOO podľa § 14 AML zákona a jej následného ohlásenia FSJ. Na základe uvedeného môže povinná osoba prehodnotiť efektívnosť jej procesov ohlasovania NOO, resp. upraviť svoje interné postupy.

3 METÓDY A TRENDY ML/FT

Neobvyklé obchodné operácie zaznamenané FSJ v priebehu roku 2022 boli do veľkej miery ovplyvnené aktuálnym ekonomickým dianím vo svete súvisiacim s infláciou, zdražovaním, no predovšetkým vojnou na Ukrajine. Práve tieto skutočnosti sa stali zásadnými a je možné ich zaradiť medzi hlavné trendy v NOO roku 2022.

V súvislosti s narastajúcou infláciou, kedy vklady hotovosti na účtoch vedených nielen v Slovenskej republike, ale aj všade vo svete strácali na hodnote, bolo možné sledovať väčší prísun finančných prostriedkov zo zahraničných účtov vedených napr. vo Švajčiarsku, na Cypre a pod., ktoré boli následne použité na nákup lukratívnych

nehnutelností v rámci Slovenskej republiky. Pôvod finančných prostriedkov nebolo možné jednoznačne určiť, ale časť preverovaní poukazovala na možnú spojitosť s ekonomickými kauzami preverovanými OČTK v SR v minulosti.

Aktuálne medializované korupčné kauzy rovnako iniciovali povinné osoby k hláseniu transakcií vykonávaných subjektmi s väzbou na stíhané osoby, pri ktorých bolo nezriedka zaznamenané zložitejšie ekonomické pozadie so zapojením fondov zriaďovaných v daňových rajoch, kde nie je možné vylúčiť účelovosť s cieľom zabezpečenia majetkových pomerov rodinných príslušníkov stíhaných osôb v prípade udelenia trestov prepadnutia majetku alebo konfiškácie.

Konflikt na Ukrajine znamenal v priebehu roka 2022 prísun väčšieho množstva hlásení o NOO, ktoré sa na jednej strane týkali hotovosti privážanej z Ukrajiny na územie SR a na strane druhej aj preverovania zahraničných platieb akumulovaných na osobných či podnikateľských účtoch pod zámienkou pomoci Ukrajine.

Legalizačné schémy so zapojením tzv. schránkových spoločností

V priebehu roka 2022 bola činnosťou FSJ spracovaná rozsiahla analýza k skupine štátnych občanov Maďarska, ktorí v pohraničných oblastiach, organizovaní jednou osobou s trvalým pobytom v SR vystupujúcou v mene slovenskej pracovnej agentúry, si hromadne otvárali osobné účty, na ktoré boli pripisované platby z účtov s nemeckým IBAN vedeným vo fintechovej banke Vivid Money. Finančné prostriedky boli následne na území Maďarska a Slovenska vyberané v hotovosti. Informácie sú toho času podľa spätnej väzby stále v preverovaní na NCODK.

Zaujímavým prípadom, ktorý FSJ začala dokumentovať v priebehu roka 2022 je prípad advokáta pôsobiaceho v SR, ktorý cielene pomáha vytvárať sieť tzv. schránkových spoločností, ktoré sídlia zväčša na rovnakých virtuálnych sídlach a ich štatutármi sú osoby cudzej štátnej príslušnosti (Maďarsko, Srbsko a pod.). Na ich účtoch sú následne realizované transakcie vykazujúce znaky legalizovania výnosov z trestnej činnosti páchanej v zahraničí. Advokát slovenskej štátnej príslušnosti do predmetných schém zapájal aj vlastné účty, pričom FSJ sa podarilo zadokumentovať minimálne tri rozdielne vetvy.

Legalizácia deklarovaná ako pomoc Ukrajine

Jedným z dokumentovaných prípadov, kedy bola deklarovaným motívom preverovaných transakcií pomoc Ukrajine, bolo kreditovanie osobného účtu slovenského štátneho občana vysokými kreditnými platbami z účtu vedeného vo Francúzsku (kredity v celkovej výške 750.000,- EUR), ktoré boli následne na území Slovenskej republiky vyberané v hotovosti (výbery v celkovej výške 350.000,- EUR). V uvedenej veci bolo začaté trestné stíhanie pre trestný čin legalizovania výnosov z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2b, 5a Tr. zák. a zároveň mal byť vydaný príkaz na zaistenie finančných prostriedkov vo výške cca 500.000,- EUR.

Trade based money laundering

Dlhodobou činnosťou FSJ (od roku 2020) bola dokumentovaná sieť prevodov, vykazujúcich znaky ekonomickej trestnej činnosti veľkého rozsahu resp. legalizovania výnosov z tejto činnosti (tzv. trade-based money lauderig), ktoré smerovali do Poľska. V priebehu roka 2022 sa k dokumentovému tokom finančných prostriedkov začali pripájať aj slovenské subjekty podnikajúce s kovovým šrotom, ale aj napríklad v kovovýrobe, dodávateľ kovových hál a pod. Analýzou dokladov predložených v slovenských bankách boli zistené ďalšie podozrivé skutočnosti vo fakturácií, ktoré indikovali podozrenie z páchania trestnej činnosti aj vo vzťahu k SR.

Arabela

V lete 2022 bola na FSJ v rámci spätnej väzby z EUROPOLU doručená správa k operácii ARABELA zrealizovanou v Rumunsku, ku ktorej časť podkladov spracovala FSJ v priebehu roka 2021. Šlo o organizovanú skupinu páchajúcu trestnú činnosť (podvody a následnú legalizáciu) nielen na území Slovenskej republiky, ale aj v Nemecku, Maďarsku, Holandsku, Českej republike, Španielsku a Belgicku.

S ohľadom na náročnosť a zdĺhavosť vyšetrovacích procesov v rámci SR vo väčšine nových prípadoch stále prebieha vyšetrovanie, resp. operatívne preverovanie a dokumentovanie. Avšak FSJ v priebehu roka 2022 obdržala spätné väzby týkajúce sa v minulosti dokumentovaných prípadov, v ktorých sa potvrdilo podozrenie zistené FSJ.

V roku 2022 FSJ nezaznamenala žiadny prípad týkajúci sa podozrenia z FT.

FJS preverovala niekoľko rizikovejších transakcií najmä v súvislosti s transakciami realizovanými z/do rizikových krajín, napr.:

- prevod finančných prostriedkov z rizikovej krajiny - Pakistan na účet slovenskej právnickej osoby,
- transakcie realizované na účte slovenskej právnickej osoby, v ktorej pôsobil ako spoločník a konateľ občan z rizikovej krajiny – Irán, transakcie mali súvisieť s kúpou nehnuteľnosti v Turecku,
- prevod finančných prostriedkov z účtu slovenskej fyzickej osoby do rizikovej krajiny – Kambodža.

4 PROGNOZY VÝVOJA ML/FT

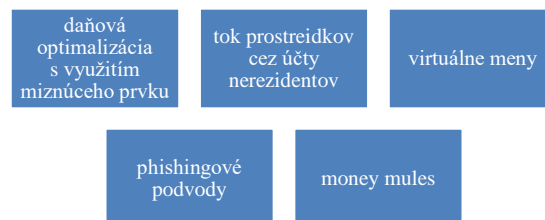
Na základe doterajších skúseností a zaznamenaných trendov je možné predpokladať, že v nasledujúcom období bude celkové dianie ovplyvnené vysokou mierou inflácie a finančnou zaťaženosťou obyvateľstva v súvislosti so zdražovaním, ako aj pokračujúcou neistotou vyplývajúcou z konfliktu na Ukrajine. Rovnako je možné predpokladať aj pokles (resp. minimálne kulmináciu) vplyvu virtuálnej meny, a to vzhľadom na negatívne informácie zo zahraničia (krach kryptoburzy, stíhanie USA vedené voči Binance), ako aj vzhľadom na pripravovanú európsku právnu úpravu, ktorá by mala poskytnúť jednotný regulačný rámec subjektom obchodujúcim s virtuálnou menou.

Slovenská republika zaviedla povinné zdaňovanie výnosu z VA až v roku 2018 v rámci novely zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov vo výške 19%, resp. 25% v závislosti od výšky príjmu, ako aj odvody na zdravotné poistenie z príjmu z predaja VA vo výške 14%. Toto zdanenie patrilo k najvyšším v celej EÚ a bolo pomerne často kritizované odbornou verejnosťou. Od roku 2022 sa pripravuje návrh zmeny zákona o zmene zdaňovania výnosu z VA. Najvýznamnejšou navrhovanou zmenou je zavedenie tzv. časového testu čo znamená, že po držaní VA viac ako 1 rok je konverzia na fiat menu alebo stablecoin zdaňovaná sadzbou len vo výške 7% a odpadá povinnosť platenia odvodov na zdravotné poistenie z príjmu z predaja VA. Pri držaní VA menej ako 1 rok, ostáva daňová povinnosť nezmenená.

Absencia špeciálnej právnej úpravy v segmente VA/VASP na Slovensku umožňuje podnikanie v oblasti poskytovania služieb s VA na základe získania viazanej živnosti formou registrácie v živnostenskom registri. Spolu s absenciou špeciálnej právnej úpravy absentuje aj akýkoľvek licenčný proces a preto je živnosť vydaná komukoľvek, kto dosiahol 18 rokov, úplné stredoškolské vzdelanie a nemá záznam v registri trestov. V praxi Živnostenskému úradu bola daná len registračná povinnosť pre VASP-ov bez akéhokoľvek licenčného konania.

Jednou z hrozieb ML/FT je absencia technologických riešení v oblasti trasovania VA. Táto skutočnosť, v spojení so zavedením nižšieho zdaňovania výnosu z VA, môže viesť k zneužívaniu Slovenskej republiky v daňových a legalizačných schémach.

Prognóza trendov ML

Na základe analýzy získaných informácií a aktuálnych udalostí v SR je možné v oblasti ML/FT predpokladať nasledujúci vývoj trendov:

* pokračovanie páchania daňovej trestnej činnosti zameranej na daňovú optimalizáciu s využitím a zapájaním tzv. miznúceho prvku reprezentovaného najčastejšie schránkovými a fiktívnymi spoločnosťami, v ktorých ako štatutár figuruje buď tzv. biely kôň, alebo štátny občan iného štátu bez väzby k SR,

do zložitých transakčných schém reálne podnikajúcich veľkých, na trhu etablovaných firiem;

* využívanie podnikateľských aj osobných bankových účtov nerezidentov na tranzit finančných prostriedkov pochádzajúcich z trestnej činnosti páchanej v zahraničí cez územie SR, na účty vedené v zahraničí;

* využívanie nákupu virtuálnej meny, elektronických platobných brán a produktov zahraničných fintechových bánk za účelom sťaženia dokumentovania toku finančných prostriedkov získaných trestnou činnosťou;

* trend tzv. „phishingových podvodov“ so zameraním na sociálne a ekonomicky slabšie vrstvy obyvateľstva v kontexte celospoločenskej situácie spojenej so zvyšujúcimi životnými nákladmi obyvateľstva môže kulminovať aj v nadechádzajúcom období, pričom je možné predpokladať aj výskyt rôznych typov jeho obmien;

* pokračujúci trend „money mules“ podvodov;

* financovanie terorizmu prostredníctvom transakcií realizovaných cez bežné bankové účty bude mať skôr klesajúci trend, a to aj vzhľadom na nové možnosti vznikajúce skrz online platobné brány či možnosti, ktoré poskytujú anonymizované nástroje slúžiace na prevody virtuálnych mien (prevody na privat coins, používanie mixérov a pod.), ako aj vzhľadom na svetový trend vývoja trestných činov terorizmu, pri ktorých bol v posledných rokoch zaznamenaný skôr náhodný a finančne menej náročný priebeh.

5 KONTROLNÁ ČINNOSŤ FSJ

KPO zabezpečuje kontrolu plnenia povinností vyplývajúcich povinným osobám z AML zákona. Okrem ročného plánu kontrol, ktorý bol zostavený na základe komplexných informácií FSJ z oblasti ML/FT, rešpektujúc rizikovo orientovaný prístup vo vzťahu k jednotlivým sektorom, produktom, distribučným kanálom a špecifikám konkrétnych povinných osôb, boli podkladom na vykonanie kontroly aj informácie a podnety získané od ostatných zložiek PZ, iných správnych orgánov, resp. od fyzických osôb a právnických osôb.

Kontrolná činnosť je vykonávaná na základe ročného plánu kontrol, ale FSJ taktiež operatívne a aktívne reaguje na nové metódy a trendy vykonávaním „ad hoc“ kontrol.

V roku 2022 pracovníci oddelenia KPO vykonali 17 kontrol povinných osôb, a to v realitných kanceláriách, zmenárňach, aukčnej sieni, u obchodníkov s drahými kovmi, obchodníka s cennými papiermi, účtovníkov, poskytovateľov služieb v oblasti virtuálnych mien, ako aj v neziskových organizáciách. V jednom prípade bola kontrola ukončená spolu s uložením sankcie vo forme pokuty vo výške 25.000,- EUR. Vzhľadom k tomu, že kontrolou neboli zistené závažné nedostatky pri plnení AML povinností, šesť kontrol z r. 2022 bolo ukončených bez uloženia sankcie. V ostatných prípadoch naďalej prebieha kontrola, resp. sa vedie správne konanie vo veci uloženia sankcie.

Tabuľka č. 6
Štatistika sankcií uložených v roku 2022

Povinná osoba/oblasť pôsobenia	Druh a výška sankcie (v EUR)
prevádzkovateľ hazardných hier	100 000,- / zverejnenie rozhodnutia
zmenáreň	150 000,- / zverejnenie rozhodnutia
realitná kancelária	50 000,- / zverejnenie rozhodnutia
preprava hotovosti	100 000,- / zverejnenie rozhodnutia
notár	25 000,- / zverejnenie rozhodnutia
aukčná spoločnosť	15 000,- / zverejnenie rozhodnutia
organizačný a ekonomický poradca	50 000,- / zverejnenie rozhodnutia
obchody v hotovosti nad 10 000,- Eur	20 000,- / zverejnenie rozhodnutia
realitná kancelária	25 000,- / zverejnenie rozhodnutia
banka	2 000 000,- / zverejnenie rozhodnutia

Zdroj: KPO

FSJ ako správny orgán ďalej vydala v roku 2022 sedem rozhodnutí v správnych konaniach začatých v r. 2021, ktorými bola uložená pokuta v celkovej výške 2.260.000,- EUR a dve rozhodnutia vo veciach začatých v r. 2020, kde bola uložená pokuta spolu vo výške 250.000,- EUR. Vo všetkých vyššie uvedených prípadoch bola zároveň uložená aj sankcia zverejnenia výroku právoplatného rozhodnutia na webovom sídle FSJ.

Najčastejšie správne delikty, ktorých sa povinné osoby dopustili, spočívali v nevykonaní príslušnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, nezisťovaní pôvodu finančných prostriedkov, neposudzovaní obchodov z hľadiska ich neobvyklosti, neodmietnutí vykonania konkrétnych obchodov počas výpovednej doby napriek tomu, že existovalo podozrenie na legalizáciu, neohlásení NOO bez zbytočného odkladu FSJ, ako aj

v nevypracovaní obligatórnych náležitostí programu vlastnej činnosti. V jednom prípade išlo o neposkytnutie potrebnej súčinnosti FSJ pri kontrole.

V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa suma uložených pokút zvýšila, čo bolo dôsledkom plnenia si záväzkov vyplývajúcich z práva EÚ a odporúčaní FATF, ktoré vyžadujú, aby sa v prípade systematických AML porušení ukladali účinné, primerané a odrádzajúce správne sankcie.

V rámci spolupráce s vnútroštátnymi orgánmi dohľadu, FSJ vykonala jednu spoločnú kontrolu s Úradom pre reguláciu hazardných hier u poskytovateľa hazardných hier.

Pokuty uložené FSJ tvorili v roku 2022 12% z celkového množstva pokút uložených Policajným zborom SR.

Tabuľka č. 7

Kontrola povinných osôb v číslach

Rok	Počet nových kontrol	Počet vydaných rozhodnutí	Výška uložených pokút v EUR	Počet zverejnených právoplatných rozhodnutí na web stránke FSJ
2018	10	10	76.700,-	0
2019	12	5	18.300,-	0
2020	10	5	65.500,-	0
2021	15	6	1.597.000,-	1
2022	17	10	2.535.000,-	10

Zdroj: KPO

Prípád uloženia sankcie banke

FSJ v rámci správneho konania vydala rozhodnutie, ktorým povinnej osobe uložila úhrnnú pokutu vo výške 2.000.000,- EUR, a zároveň uložila sankciu zverejnenia právoplatného rozhodnutia o uložení pokuty³.

FSJ v rozhodnutí identifikovala porušenie povinností v súvislosti s 37 klientmi. Porušenia spočívali najmä v tom, že povinná osoba v kontrolovanom období nevykonala základnú a taktiež zvýšenú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi v rozsahu ustanovenom AML zákonom, neposudzovala obchody z hľadiska ich neobvyklosti, nevenovala osobitnú pozornosť obchodom a každému riziku ML/FT, neukončila obchodný vzťah s okamžitou účinnosťou alebo počas výpovednej doby neodmietla vykonanie konkrétnych obchodov a neohlásila bez zbytočného odkladu FSJ NOO napriek tomu, že napĺňali niektoré jej atribúty uvedené v programe vlastnej činnosti, ako aj v § 4 AML zákona (išlo o transakcie nezvyčajne veľké, s nezvyčajnou povahou, pričom objem finančných prostriedkov bol v zjavnom nepomere k povahe podnikateľskej činnosti či deklarovaným majetkovým pomerom klientov). Výška neohlásených finančných prostriedkov, ktoré splňali atribúty NOO, bola 878.207.622,- EUR pri 36 klientoch, výška neodmietnutých obchodov po okamžitom ukončení obchodného vzťahu z dôvodu podozrenia na ML bola 70.837.625,- EUR pri 10 klientoch, pričom celkový kreditný obrat na účtoch predmetných klientov činil v prepočte cca 1,36 miliardy EUR.

FSJ v rámci kontroly zistila, obdobne ako v prípade inej banky, využívanie tranzitných účtov, tzv. „proxy networks“, ktoré možno považovať za najčastejší a najzávažnejší spôsob profesionálneho ML, a to najmä prostredníctvom siete schránkových spoločností. Predmetné obchody klientov sa spravidla týkali koordinovanej skupiny

personálne a transakčne prepojených subjektov, vysokých hotovostných vkladov a podozrivých transakcií nasmerovaných do Ázie, predovšetkým do Číny a Hongkongu. FSJ zaznamenala výrazný medzinárodný a prietokový charakter transakcií z/do destinácií s nedostatočnými AML/CFT/CPF režimami. Takisto išlo o neobvyklé operácie úzko koordinovanej siete nastrčených obchodníkov s pohľadávkami cez ich vzájomné započítavanie a uznávanie fiktívnych záväzkov v súvislosti s konkurzným konaním. Transakcie sa týkali aj pochybného ovládnutia zahraničného strojárskeho gigantu prostredníctvom off-shorových spoločností, ako aj obchodov s virtuálnymi menami.

Zistený režim platieb na väčšine podnikateľských účtoch klientov banky naznačoval, že išlo o subjekty pôsobiace v koordinovanej skupine, realizujúcej platby podľa vopred navrhutej a dohodnutej schémy, ktorá sa vyznačovala kumuláciou finančných prostriedkov z neznámych zdrojov a ich finálnym transferom najmä do zahraničia, za účelom sťaženia zistenia reálneho pôvodu finančných prostriedkov, resp. nesprehľadnenia finančného toku. Uvedenými pochybeniami povinnej osoby došlo k umožneniu rozvrstviť alebo integrovať finančné prostriedky vo veľkom rozsahu v rámci finančného systému s následným transferom aj mimo SR.

³ https://www.minv.sk/swift_data/source/policia/fsj/kpo/AVR365.pdf

6 LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ

V roku 2022 oddelenie KPO participovalo na legislatívnom procese v súvislosti s transpozíciou Informačnej smernice⁴ a čl. 32a 5AMLD⁵, ktorý od členských štátov vyžaduje, aby tieto zaviedli centralizované registre bankových účtov alebo systémy vyhľadávania údajov, ktorými sa umožní včasná identifikácia osôb vlastníacich bankové a platobné účty.

Dňa 1.5.2022 nadobudol účinnosť zákon č. 123/2022 Z. z. o centrálnom registri účtov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorého hlavným cieľom bola transpozícia uvedených smerníc, ako aj zapracovanie požiadaviek Európskej komisie ohľadom nesprávnej transpozície revidovanej 4AMLD⁶.

Po dôkladnej analýze viacerých variant, ako aj na základe odporúčaní Európskej komisie a po vzore väčšiny členských štátov EÚ, bolo rozhodnuté o zriadení centrálneho registra účtov (CRÚ). Z uvedeného registra sa budú poskytovať oprávneným orgánom verejnej moci (napr. FSJ, OČTK, súdom v trestnom konaní, spravodajským službám a pod.) údaje v elektronickej podobe priamym, nepretržitým a diaľkovým spôsobom. Správcom a prevádzkovateľom CRÚ bude Ministerstvo financií SR, pričom

dohľad nad plnením povinností finančných inštitúcií vo vzťahu k CRÚ bude vykonávať Národná banka Slovenska. V súvislosti so zavedením nových povinností finančným inštitúciám, AML zákon pre prípad ich neplnenia ustanovuje možnosť uložiť finančnej inštitúcii sankciu vo forme pokuty až do 500.000,- EUR, pri opakovanom porušení zákona až do 1.000.000,- EUR.

Zmenami a doplnením AML zákona došlo k úprave a špecifikovaniu existujúcich pravidiel zameraných na AML/CFT/CPF, pričom novela modifikovala niektoré čiastkové aspekty tak, aby boli splnené požiadavky správnej a úplnej transpozície 4AMLD4 a 5AMLD a odporúčania FATF týkajúce sa najmä vykonávania starostlivosti. Takisto došlo k sprísneniu sankcií vo forme pokuty (vo výške aspoň dvojnásobku sumy benefitu vyplývajúceho z porušenia, resp. 10 % celkového ročného obratu). Dôležité zmeny sa dotkli hlavne FSJ, ktorej sa uložila povinnosť vypracúvať finančné a strategické analýzy.

S cieľom zvýšiť právnu istotu a operačnú účinnosť sa ustanovili pravidlá pre posilnenie spolupráce FSJ s príslušnými vnútroštátnymi a zahraničnými orgánmi pri výmene a preverovaní finančných informácií a finančných analýz potrebných pri predchádzaní, odhaľovaní, vyšetrovaní a stíhaní závažnej trestnej činnosti.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2019/1153 z 20. júna 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá uľahčovania využívania finančných a iných informácií na predchádzanie určitým trestným činom, ich odhaľovanie, vyšetrovanie alebo stíhanie a ktorou sa zrušuje rozhodnutie Rady 2000/642/SVV

⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/843 z 30. mája 2018, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo

financovania terorizmu a smernice 2009/138/ES a 2013/36/EÚ

⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES

FSJ sa ďalej z pozície národných expertov za Ministerstvo vnútra SR v roku 2022 aktívne zúčastňovala a spolupracovala v rámci pracovnej skupiny Rady EÚ – „Working Group on Financial Services and the banking Union – AML“ k tzv. novému AML balíku (6AMLD a súvisiace nariadenia navrhované zo strany Európskej komisie⁷).

7 NÁRODNÉ HODNOTENIE RIZÍK

Vypracovanie národného hodnotenia rizík legalizácie výnosov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (NHR) vyplýva z ustanovenia § 26a AML zákona. Po procese NHR nasleduje vypracovanie akčného plánu, čo je hlavným krokom v národnom boji proti ML/FT/FP. Celý proces druhej aktualizácie NHR bol zakončený v závere roka 2021 predložením akčného plánu na schválenie vládou SR.

Začiatkom roka 2022 bol uznesením vlády č. 8 z 12. januára 2023 prijatý „Akčný plán boja proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti, financovaniu terorizmu a financovaniu rozširovania zbraní hromadného ničenia s výhľadom do roku 2024“ (Akčný plán). Cieľom Akčného plánu je implementácia opatrení na zmierňovanie a odstraňovanie rizík ML/FT/FP, ktoré boli identifikované v záverečnej správe z druhého NHR.

Akčný plán zároveň posilňuje medzirezortnú spoluprácu, spoluprácu verejných a súkromných inštitúcií, zvyšuje povedomie o opatreniach v boji proti

ML/FT/FP a prináša ambiciózne prístup založený na prevencii, vzdelávaní a v účinnom presadzovaní regulačných opatrení, ktoré by mali znížiť zraniteľnosť v systéme AML/CFT/CPF.

V poradí tretie kolo aktualizácie NHR bude prebiehať v období 2023-2024.

7.1 VA/VASP

FSJ ako orgán dohľadu pre AML/CFT/CPF pozorne sleduje sektor virtuálnych aktív (VA) a poskytovateľov služieb virtuálnych aktív (VASP) v SR. Vďaka svojmu mimoriadne dynamickému rozvoju a extrémne rýchlej adaptabilite je sektor VA vnímaný ako sektor so značne zvýšeným rizikom. Z pôvodne okrajového sektoru, ktorým sa zaoberala len menšia skupina počítačových nadšencov, sa stal multibiliónový trh. Adopcia kryptomien má rastúcu tendenciu medzi populáciou. Predikcie vravia, že s výraznejším vstupom generácie „Z“ (mladá, technicky zdatná generácia) na trh, bude adopcia kryptomien pokračovať. S rastom adopcie je pochopiteľné, že bude rásť aj tendencia na ich zneužívanie, ako sú napr. rôzne scamy: honeypot, pump n dump, rug pull a iné.

Je dôležité vnímať aj vznik a rozvoj ďalších VA a s nimi spojený rozvoj ďalších sietí, mimo Bitcoinu. S uvádzaním nových coinov na trh (tzv. ICO - Initial Coin Offering) býva spojená hrozba scamov. Veľakrát sú nové coiny uvádzané len s cieľom podviesť užívateľa a zarobiť pre svojho tvorca. Technologických možností majú tvorcova

⁷ https://finance.ec.europa.eu/publications/anti-money-laundering-and-countermeasures-financing-terrorism-legislative-package_en

veľmi veľa. Príkladom môže byť vysoká „sales tax“, pump n dump (umelé vytlačenie ceny a následný predaj), obmedzenie likvidity pri predaji a rôzne iné.

Jedným z kľúčových faktorov je jednoznačnejšie a exaktnejšie vymedzenie a regulácia v rámci právnej úpravy nielen na národnej ale i na medzinárodnej úrovni. Nepochybniteľnou výhodou kryptomien a samozrejme, z pohľadu dohľadových orgánov, najväčšou hrozbou je „nadržnosť“ kryptomien a ich flexibilita reagovať na akékoľvek regulácie.

Slovenská republika vykonala len základné kroky na reguláciu a dohľad nad trhom VA/VASP. VASP môže podľa súčasnej právnej úpravy danú činnosť vykonávať len za predpokladu, že má príslušné živnostenské oprávnenie. Podrobnosti o ohlasovaní, druhoch a rozsahu živností upravuje zákon č. 455/1991 Z.z. o živnostenskom podnikaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (živnostenský zákon). Zápis živnostenským zákonom určených údajov vykonávajú okresné úrady, odbor živnostenského podnikania.

VASP musí disponovať príslušným oprávnením v zmysle zákona a zároveň musí danú činnosť vykonávať pre tretie osoby. Naplnením týchto podmienok sa stáva tzv. povinnou osobou podľa § 5 ods. 1, písm. o) a p) AML zákona.

FSJ v roku 2022 príkladne vykonávala dohľad pre AML/CFT/CPF a spolupracovala s jednotlivými VASP pri hlásených NOO.

Samotný proces registrácie podnikateľskej činnosti VASP je extrémne jednoduchý, na rozdiel od celej Európy. V SR je celý proces len požiadanie o danú činnosť v zmysle živnostenského zákona. Preto bol celkový počet VASP v SR v roku 2022 cez 550. Samotnú činnosť však v skutočnosti vykonávalo okolo 50 subjektov.

Je dôležité opätovne zdôrazniť, že kryptomeny nepoznajú hranice, a preto je dôležité koordinovane postupovať na medzinárodnej úrovni.

Vďaka svojej „nadržnosti“ a „globálnosti“, ako aj jednoduchej prevoditeľnosti, by kryptomeny mohli byť ideálnym prostriedkom na ML/FT/FP.

Po útoku Ruskej federácie na Ukrajinu FSJ vníma hrozby spojené s VA s cieľom obchádzania sankcií. Ruská federácia už vyše roka čelí systematickým sankciám zo strany západu a veľmi výrazne sa posunula v segmente podpory kryptomien. Príkladom môže byť snaha Sberbank spustiť vlastnú decentralizovanú burzu tzv. DEX⁸. Viaceré zahraničné agentúry upozorňujú na hrozby spojené s VA, špeciálne v spojitosti s tzv. stablecoinami (tokenmi, ktorých hodnota je napojená na FIAT menu) pri obchádzaní sankcií a transferoch ruského kapitálu do zahraničia. V tomto prípade FSJ vníma hrozby spojené nielen s AML/CFT/CPF, ale i geopoliticko-bezpečnostné hrozby.

FSJ vníma anonymné coins ako najrizikovejšie z hľadiska ML/FT/FP. Anonymita týchto coinov a veľmi limitovaná možnosť ich sledovať, im dáva jasnú technologickú výhodu voči akýmkoľvek

⁸ <https://cryptoslate.com/russia-based-sberbank-to-launch-defi-platform-on-ethereum/>

snahám OČTK o ich mapovanie, resp. kontrolu zo strany regulačných orgánov.

Pokiaľ ide o hrozby spojené s burzami, FSJ na jednej strane vníma pozitívny trend centralizovaných búrz sprísňovať príslušnú starostlivosť voči svojim klientom, podrobnejšie a komplexnejšie preverovať dané osoby, pôvod ich finančných prostriedkov a prísnejšie dozerať na transakčné toky. Na druhej strane, vďaka rozvoju atomic swap-ov (možnosť výmeny VA na rôznych sieťach) a rozvoja peer – 2 – peer výmeny prostredníctvom DEX (decentralizovaných búrz), sa na trhu vynára nová, pre finančné spravodajské jednotky na celom svete doteraz nezmapovaná hrozba.

Posledné udalosti vo svetovej geopolitike (vojna na Ukrajine) ukazujú, že rast množstva DEX-ov v Rusku reflektuje veľmi náročný výkon dohľadu zo strany západných krajín v tomto segmente.

Na základe vývoja rizík v oblasti ML/FT/FP FSJ v súčasnej dobe spracováva sektorovú analýzu VA a VASP zameranú na identifikovanie rizík, metód a trendov v tejto oblasti na území SR.

8 PREPRAVA PEŇAŽNÝCH PROSTRIEDKOV V HOTOVOSTI

Zistenia orgánov presadzujúcich právo ukazujú na jednej strane klesajúci trend používania finančnej hotovosti u spotrebiteľov, no na strane druhej, v oblasti ML/FT zostáva nástrojom prvej voľby pre jej sofistikovanejšie využitie. Páchatelia tohto

druhu trestnej činnosti ju môžu používať na rýchle transakcie a prevody finančných prostriedkov medzi subjektmi, keďže bezhotovostné prevody zanechávajú v digitálnom priestore stopu a trasovanie entít medzi jednotlivými transakciami je jednoduchšie. Jednou z priorit EÚ je podpora harmonického, udržateľného a inkluzívneho rozvoja vnútorného trhu ako priestoru, v ktorom sa osoby, tovar, služby a kapitál môžu pohybovať voľne a bezpečne, vďaka čomu dochádza k prosperovaniu v obchodnom priestore.

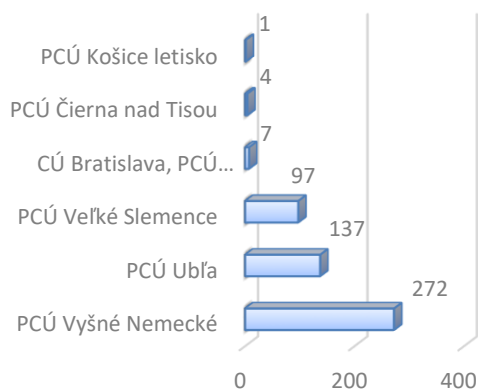
Bol zaznamenaný medziročný nárast prepravy peňažných prostriedkov v hotovosti cez vonkajšie hranice SR o 606%.

V roku 2022 FSJ prijala 586 oznámení o preprave peňažných prostriedkov v hotovosti v celkovej výške 36.837.637,43 EUR. Na porovnanie, v roku 2021, FSJ prijala 83 oznámení v celkovej výške 2.812.308,74 EUR. Nárast je podmienený najmä trvajúcim konfliktom na Ukrajine a tým súvisiacou zvýšenou migráciou obyvateľstva, a to nielen na územie Slovenskej republiky, ale i do okolitých štátov.

Z celkového počtu prijatých oznámení bolo 518 v rámci vstupov na územie Slovenskej republiky. Najviac bolo prijatých z Colného úradu (CÚ) Michalovce, pobočka colného úradu (PCÚ) Vyšné Nemecké. Hraničný priechod Vyšné Nemecké slúžil výhradne pre osobnú a nákladnú dopravu bez obmedzenia, pričom dňa 15. 09. 2022 bola zrušená výnimka, ktorá bola prijatá po vypuknutí konfliktu na Ukrajine vo februári 2022, na základe ktorej slúžil priechod aj peším chodcom, nakoľko bol hlavným tranzitným bodom, ktorý využívali odídenci z Ukrajiny.

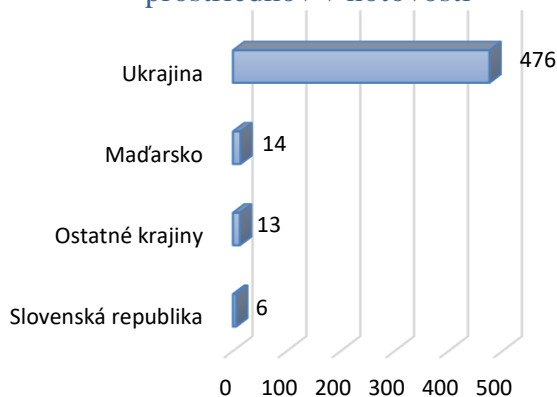
Graf č. 2 Prijaté oznámenia v rámci vstupov na územie SR

Zdroj: AO

Ako cieľová krajina bola v oznámeniach pri vstupe na územie Slovenskej republiky uvedená najčastejšie Slovenská republika, a to v 284 prípadoch. Nasledovala Česká republika - 69x, Poľsko - 36x, Nemecko - 30x, Rakúsko - 26x, Taliansko - 14x, Španielsko a Maďarsko - 8x, Švajčiarsko - 7x, Turecko - 6x, Veľká Británia a USA - 5x, Francúzsko 3x, a po jeden, dvakrát ostatné krajiny, prevažne z Európy.

Graf č. 3 Štátna príslušnosť prepravcov peňažných prostriedkov v hotovosti

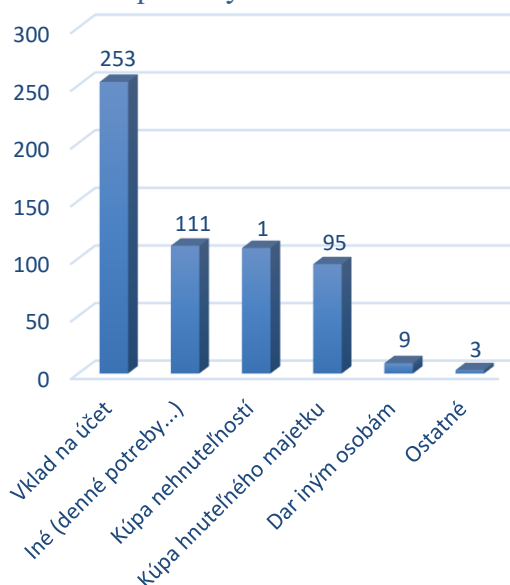

Zdroj: AO

Prijatých oznámení pri výstupe zo Slovenskej republiky späť na územie Ukrajiny bolo 68, pričom sa vyviezla

hotovosť v celkovej výške 1.357.694,64 EUR. Najviac prijatých oznámení bolo z PCÚ Vyšné Nemecké v počte 33. Nasledovali oznámenia z PCÚ Veľké Slemence s 24 prijatými oznámeniami, ďalej 7 z CÚ Bratislava, PCÚ Letisko - cestovný styk a 4 oznámenia z PCÚ Ubl'a.

Graf č. 4 Účel využitia finančných prostriedkov na základe deklarovania povinných osôb

Zdroj: AO

Preverovanie došlých oznámení bolo v 430 prípadoch ukončené založením a/a, čo predstavuje najčastejší spôsob ukončenia preverovania prijatých oznámení, 73 % z celkového počtu. V 124 prípadoch bol odborom colným Finančného riaditeľstva SR nastavený rizikový profil o predmetných osobách v ich informačnom systéme. Z celkového počtu prijatých oznámení bolo zaslaných 27 spontánných informácií zahraničným FIU (Česká republika, Poľsko, Rakúsko, Maďarsko, Chorvátsko, Nemecko a Taliansko). FSJ v piatich prípadoch požiadala príslušný colný orgán o udelenie súhlasu na výmenu informácií medzi FSJ a FIU Ukrajina. V 3 prípadoch bola zaslaná

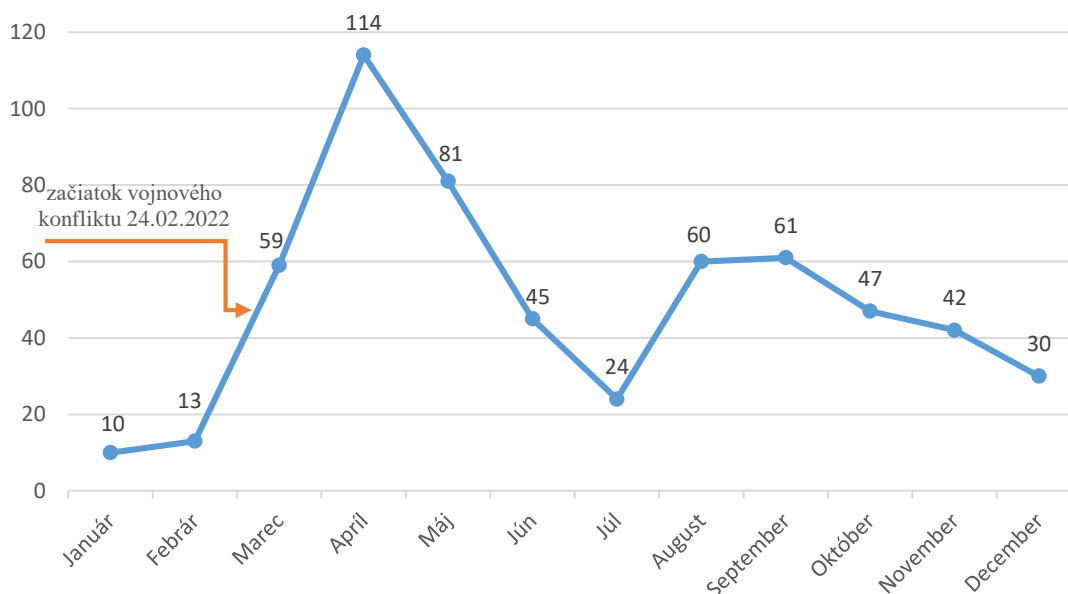
informácia Slovenskej informačnej služby a Vojenskému spravodajstvu, v 2 prípadoch bola informácia odstúpená OČTK.

Zneužívanie produktov v SR

Ako možný súvis s ML/FT bolo zistené zneužívanie nastaveného systému v súvislosti s nákupom e-kolkov online formou (možné nakúpiť kdekoľvek, akékoľvek množstvo a platiť prevodom prostredníctvom inej meny) a ich následný predaj/vrátenie na pobočkách príslušných inštitúcií v SR (predaj vyplatený v hotovosti

v mene EUR). Taktiež je využívaná možnosť zasielania šeku v akejkoľvek mene inej ako EUR, vyplatené prostredníctvom platobnej karty a následné vyplatenie šeku v hotovosti na pobočke Slovenskej pošty, a. s. Rádovo ide pri jednotlivých subjektoch o opakované transakcie, s viac ako stovkami uskutočnených návštev pobočiek Slovenskej pošty, a. s., v objemoch dosahujúcich státisícové hodnoty v EUR (podľa operatívneho zistenia jedna osoba v priebehu doby cca jeden mesiac dokázala týmto spôsobom preplatiť šeky vo výške cca 1,7 mil. EUR).

Graf č. 5 Vývojové zobrazenie prijatých oznámení v roku 2022

Zdroj: AO

Podobný problém súvisiaci najmä so zvýšeným tranzitom občanov Ukrajiny zaznamenali v prihraničných mestách aj bankové inštitúcie, ktoré registrujú za posledné obdobie neúmerný nárast výberov v hotovosti prostredníctvom platobných kariet cez bankomat. Tieto osoby majú pri sebe viac platobných kariet a tie opakovane využívajú na výber hotovosti v mene EUR. Objem výberov prostredníctvom platobných kariet len pri jednej zo slovenských bánk bol za dva mesiace cca 8,6 mil. EUR. Z vyššie uvedeného vyplýva nutnosť, aby bola colnými orgánmi na hraničnom prechode vykonaná identifikácia platobných kariet a bolo ustálené, ktoré z nich sú viazané na účet a ktoré sú predplatené a hotovosť na nich je potrebné ohlasovať.

Počet subjektov prestupujúcich našu vonkajšiu hranicu vzrástol. Takmer sedemnásobný nárast prijatých oznámení o preprave peňažných prostriedkov v hotovosti v dôsledku zvýšeného tranzitu, najmä odídcov z Ukrajiny v dôsledku konfliktu a z toho vyplývajúcej zlej situácie v ich krajine, so sebou prinášajú hrozbu v podobe zneužitia vzniknutej situácie. Tým vzniká riziko v podobe zneužitia finančných prostriedkov na ML/FT.

9 NÁRODNÁ A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

9.1 Národná spolupráca

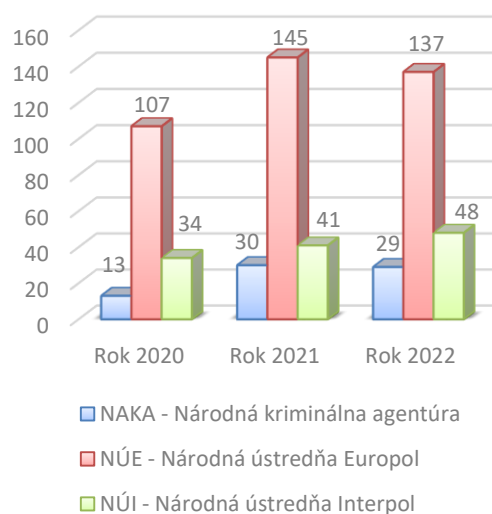
V roku 2022 FSJ rozvíjala svoju spoluprácu s národnými autoritami v spoločnom boji proti ML/FT/FP. Toto viedlo k pozitívnym výsledkom OČTK

a iných orgánov. FSJ bola aj naďalej schopná vykonávať kvalitné analýzy získaných a zabezpečených informácií, ktoré ďalej šírila v zmysle AML zákona.

9.1.1 Dožiadania

V roku 2022 FSJ vybavila celkovo 238 dožiadaní od útvarov Policajného zboru, čo predstavuje približne rovnaké množstvo ako v roku 2021. Najväčší počet žiadostí FSJ prijala od NAKA, NÚE a NÚI, a to spolu 214 žiadostí. Týmto počtom bol zachovaný trend z predchádzajúceho obdobia.

Graf č. 6 Prehľad o vybavených dožiadaniach v rokoch 2020 - 2022

Zdroj: OMS

Prijaté dožiadania vo vykazovanom roku sú všeobecného charakteru a súviseli prevažne s trestným činom legalizácie výnosov z trestnej činnosti a súvisiacej predikatívnej trestnej činnosti. Tu išlo prevažne o rôzne druhy podvodov spáchaných formou elektronickej komunikácie (CEO podvody, phishing, investičné podvody, vylákание zálohových platieb), podvody

v súvislosti s virtuálnymi aktívami, daňovú trestnú činnosť a v niekoľkých prípadoch o trestné činy v súvislosti s konfliktom na Ukrajine (trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa spojený s podozrením na financovanie nákupu zbraní spáchaný zločineckou skupinou a pod.).

V súvislosti s ďalšími dožiadaniami zasielanými útvarmi Policajného zboru (najmä NAKA a NCODK), v súvislosti s podozreniami na páchanie trestných činov ML a súvisiacich predikatívnych trestných činov (celkom 97 žiadostí), FSJ prostredníctvom oddelenia medzinárodnej spolupráce získavala informácie celkovo od 5 zahraničných finančných spravodajských jednotiek. Tieto následne analyzovala a odstúpila dožadujúcemu útvaru.

9.1.2 Trestné konanie pre ML/FT

K 01. 02. 2022 vznikla NCODK, v rámci ktorej vznikol aj odbor finančného vyšetrovania. NCODK, ako novo vzniknutý útvar v rámci Policajného zboru a konkrétne jeho odbor finančného vyšetrovania v jeho vecnej pôsobnosti úzko spolupracuje s FSJ v rámci vzájomnej výmeny informácií, pričom zbiera, vedie a vyhodnocuje informácie zaslané z FSJ a taktiež vedie zber štatistických údajov.

Odbor finančného vyšetrovania NCODK úzko spolupracuje s FSJ taktiež za účelom získavania doplňujúcich, resp. ďalších informácií k subjektom v rámci prebiehajúcich trestných konaní prostredníctvom zahraničných partnerov, zahraničných finančných spravodajských jednotiek.

V roku 2022 bolo za ML odsúdených celkom 39 osôb a bol zaistený majetok celkom vo výške 22.078.671,23 EUR.

V roku 2022 bolo pre ML v SR stíhaných celkom 76 fyzických osôb, čo oproti roku 2021 so 73 stíhanými osobami predstavuje mierny nárast. Ďalej bolo v roku 2022 pre ML obžalovaných celkom 58 osôb a pre ML odsúdených celkom 37 osôb, čo predstavuje nárast o 8 osôb oproti roku 2021. Zároveň bolo v roku 2022 za túto trestnú činnosť realizované trestné konanie proti 3 právnickým osobám⁹. Pre FT nebola v roku 2022 v SR odsúdená žiadna fyzická ani právnická osoba¹⁰.

9.1.3 Medzirezortný koordinačný orgán

Jednou zo skupín MEKO je NES-LP. V priebehu roka 2022 táto skupina zasadala šesťkrát. Hlavné témy zasadnutí vychádzali z potreby plánovania a koordinácie opatrení na cielené odstraňovanie nedostatkov identifikovaných v rámci 5. kola vzájomného hodnotenia štátov výborom expertov MONEYVAL. Podskupina zameraná na riešenie problematiky FT a FP v roku 2022 nezasadala.

9.2 Medzinárodná spolupráca

Významnou súčasťou efektívneho boja proti ML/FT/FP je vzájomná výmena informácií na medzinárodnej úrovni medzi finančnými spravodajskými jednotkami. V organizačnej štruktúre FSJ za danú oblasť zodpovedá OMS, ktorého cieľom je túto medzinárodnú spoluprácu s finančnými spravodajskými jednotkami celého sveta

⁹ Zdroj: Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

¹⁰ Zdroj: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

rozvíjať a upevňovať. Páchanie ML/FT/FP má v drvivej väčšine prípadov cezhraničný presah.

S kým si FSJ vymieňa informácie?

Legislatíva SR, ako aj medzinárodné zmluvy, ktorými je SR viazaná, umožňujú FSJ vymieňať si informácie s príslušnými orgánmi iných štátov či už formou žiadostí alebo spontánnym zaslaním informácií.

Medzinárodná spolupráca, okrem samotnej výmeny informácií v konkrétnych preverovaných prípadoch, zahŕňa aj výmenu skúseností, najlepších postupov a účasť v medzinárodných pracovných skupinách a organizáciách. Výmena informácií s partnerskými zahraničnými finančnými spravodajskými jednotkami prebieha cez zabezpečenú komunikačnú sieť FIU.net (členské štáty EÚ) a Egmont Secure Web (ostatné štáty a/alebo členské štáty EÚ).

FSJ je tiež aktívnym členom medzinárodných výborov, zoskupení a pracovných skupín, ako napr. MONEYVAL, Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing (EGMLTF), EGMONT GROUP, EU FIUs' Platform (pri Európskej komisii), konferencie

zmluvných strán CETS 198 (tzv. Varšavský dohovor), Working Group on Financial Services and the banking Union – AML (pri Rade EÚ), AMON (Europol).

FSJ v spolupráci s GLOBSEC v septembri 2022 v Bratislave organizovala mimoriadne úspešnú a oceňovanú „Regionálnu konferenciu finančných spravodajských jednotiek formátu V4+“

V roku 2022 FSJ v oblasti vzájomnej výmeny informácií najintenzívnejšie spolupracovala s partnerskými FIU nasledovne: Belgicko (330x), Česká republika (197x), Ukrajina (139x), Maďarsko (123x), Litva (117x), Luxembursko (103x). Hoci v priebehu posledných rokov bola spolupráca FSJ najintenzívnejšia s finančnými spravodajskými jednotkami susediacich krajín (predovšetkým Česká republika, Maďarsko), určitá zmena tohto trendu bola spôsobená predovšetkým dvoma faktormi: agresiou Ruska na Ukrajinskom území, ako aj zvýšenou intenzitou cezhraničného ohlasovania podozrivých/neobvyklých transakcií platobnými a inými inštitúciami, ktoré na území SR poskytujú služby na základe voľného pohybu služieb v EÚ.

Prípado medzinárodnej spolupráce

Vo februári 2022 boli v spolupráci s FIU v Luxembursku zdržané finančné prostriedky v hodnote približne 39.600.000.- EUR. V danej veci existovalo dôvodné podozrenie z ML a vlastníkom týchto finančných prostriedkov bol slovenský oligarcha stíhaný v SR za korupčný trestný čin, pri ktorom mohol v rámci trestného konania súd rozhodnúť o prepadnutí celého majetku obvineného.

V roku 2022 v rámci medzinárodnej spolupráce bolo vykonaných spolu 8 zdržaní NOO v sume 39.857.790.- EUR v zahraničí

a 1 zdržanie v sume 5.465,70.- EUR na slovenskom bankovom účte.

Tabuľka č. 8

Prehľad o výmene informácií v rámci medzinárodnej spolupráce FSJ

Rok	Počet žiadostí zaslaných do zahraničia*	Počet vybavených dožiadaní zo zahraničia	Počet informácií odstúpených do zahraničia**	Počet informácií relevantných pre SR prijatých zo zahraničia
2022	240	250	488	724
2021	177	231	391	612
2020	237	250	417	278

Zdroj: štatistické údaje FSJ

* „Zahŕňa vlastné žiadosti FSJ aj žiadosti vybavené pre OČTK SR“

** „Počet informácií odstúpených zahraničným FIU zahŕňa celkový počet odstúpených informácií, nielen počet informácií získaných z hlásení o NOO (informácie získané vlastnou činnosťou, doplňujúce informácie a pod.).“

9.3 Hodnotenia FSJ

9.3.1 MONEYVAL

SR je ako člen Rady Európy pravidelne hodnotená výborom expertov MONEYVAL v súvislosti so zabezpečením súladu s odporúčaniami FATF. V roku 2022 SR podnikala kroky s cieľom zefektívniť a posilniť režim boja proti MI/FT/FP, a to v súvislosti s odstraňovaním nedostatkov zistených v rámci 5. kola vzájomného hodnotenia štátov.

Na 64. plenárnom zasadnutí MONEYVAL v Štrasburgu, Francúzsku, bola vzatá na vedomie 1. správa SR o pokroku. SR dosiahla zvýšenie hodnotenia celkom pri štyroch odporúčaní, pre zmeny v odporúčaní a štandardoch FATF bolo naopak SR znížené hodnotenie pri jednom odporúčaní. Do konca roka 2022 prebiehalo spracovávanie 2. správy SR o pokroku.

Druhá správa o pokroku SR v odstraňovaní technických nedostatkov bude schválená na plenárnom zasadnutí MONEYVAL v decembri 2023 v Štrasburgu.

SR bude i naďalej pokračovať vo svojom úsilí o odstránení pretrvávajúcich nedostatkov a informovať MONEYVAL o pokroku pri posilňovaní implementácie opatrení v oblasti AML/CFT/CPF. Súčasťou tohto úsilia sú taktiež aktivity zamerané na zosúladenie národnej legislatívy s legislatívou Európskej únie a medzinárodnými štandardmi FATF.

9.3.2 Európska komisia

Európska komisia vykonala hodnotenie implementácie 4AMLD Slovenskou republikou. Priebeh predmetného hodnotenia implementácie za SR koordinovala a zastrešovala FSJ, pričom bola tiež zabezpečená spolupráca Národnej banky Slovenska, Úradu pre reguláciu hazardných hier, Ministerstva spravodlivosti SR, Generálnej prokuratúry

SR, ale aj rôznych profesijných komôr, asociácií a združení. Výsledky súhrnného hodnotenia EÚ ešte neboli ku dňu 31.12.2022 známe, pričom čiastkové hodnotenia jednotlivých členských štátov sú v záverečnej hodnotiacej správe brané do úvahy.

9.3.3 TSI projekt Európskej komisie

V rámci projektu TSI sa uskutočnilo viacero workshopov a konferencií. Týchto konferencií sa zúčastňovali zástupcovia FSJ ako aktívni prispievatelia.

Nástroj technickej podpory (TSI) je nástroj Európskej komisie na poskytovanie technickej podpory reformám v členských štátoch EÚ na základe žiadostí vnútroštátnych orgánov.

Prvý oficiálny workshop bol zameraný na posilnenie efektívnosti SR v oblasti ML/FT. Na workshope bola prezentovaná odborná správa a odporúčania k zlepšeniu Správy z NHR za obdobie 2016 - 2019. Zároveň bola SR na predmetnom workshope prezentovaná metodika Rady Európy k NHR, ktorý sa neskôr SR rozhodla použiť pri tvorbe budúceho NHR (za roky 2020 – 2023).

Ďalší workshop v rámci projektu bol zameraný na zlepšenie strategických princípov a vypracovanie národnej stratégie boja proti ML a z neho vychádzajúci Národný Akčný plán boja proti legalizácii.

Ďalšie workshopy boli zamerané na posilnenie a zefektívnenie registra konečného užívateľa výhod, kde experti

Rady Európy vyhodnotili právny a inštitucionálny stav v tejto oblasti v SR. Výsledkom týchto zistení bola odborná správa poskytnutá SR za účelom zlepšenia v danej oblasti a nastavenia účinného kontrolného mechanizmu.

Na ďalšom workshope bola diskusia zameraná na sektorové hodnotenie rizika vo vzťahu k právnickým osobám. Predmetný workshop umožnil dotknutým orgánom optimalizovať svoje procesy hodnotenia rizík aplikovaním odporúčaní Rady Európy pre hodnotenie rizík právnických osôb v ich vlastných jurisdikciách a získané zručnosti sa využijú pri aktualizácii ich chápania národných rizík a pri vytváraní účinných reakcií na tieto riziká.

Medzi ďalšie témy na workshopoch v rámci TSI v roku 2022 patrilo sektorové hodnotenie rizika vo vzťahu k VASP a sektorové hodnotenie rizika v oblasti proliferácie.

9.3.4 Európska banková asociácia

Koncom roka 2022 bola FSJ predmetom posudzovania a hodnotenia zo strany EBA. Hodnotený bol prístup FSJ k dohľadu nad bankami v oblasti AML/CFT a opatrenia prijaté FSJ v tejto súvislosti za obdobie od januára 2019 do novembra 2022. Hodnotiaci tím na mieste viedol rozhovory so zástupcami FSJ a Národnej banky Slovenska, ako aj so zástupcami vybraných bánk. Závery hodnotenia budú súčasťou správy, ktorú EBA vypracuje za účelom zlepšenia činností vykonávaných zo strany FSJ v oblasti AML/CFT dohľadu nad bankami.

10 FSJ A PREVENCIA

10.1 Školiaca činnosť FSJ

Z dôvodu pretrvávajúcej potreby vzdelávania a výmeny informácií medzi FSJ a povinnými osobami pokračovali v roku 2022 príslušníci FSJ v školeniach povinných osôb. Školenia boli zamerané hlavne na subjekty finančného sektora, a to konkrétne na ozrejmovanie správneho postupu pri zisťovaní a hlásení NOO v podmienkach povinnej osoby.

Celkovo bolo zrealizovaných 9 školení pre banky a Slovenskú bankovú asociáciu, ďalšie boli vykonané pre zástupcov z oblasti hazardu, realít, oblasti VASP, Slovenskej pošty a.s. a stavebnej sporiteľne.

Ďalej boli vykonané súčinnosťné stretnutia so zástupcami odboru boja proti podvodom finančného riaditeľstva ministerstva financií SR, zamerané na zlepšenie úrovne výmeny informácií a efektivity využívania informácií FSJ pri činnosti správcu dane.

10.2 Kvalifikované žiadosti

V rámci metodickej činnosti oddelenie KPO v roku 2022 poskytovalo povinným osobám konzultácie, vypracovalo spolu 26 odpovedí na kvalifikované žiadosti k výkladu príslušných ustanovení AML zákona s cieľom odstrániť aplikačné problémy, ktoré sa vyskytli v praktickej činnosti povinných osôb, prípadne sa týkali nejednoznačného výkladu jednotlivých ustanovení AML zákona.

V súvislosti s udeľovaním licencií a predchádzajúcich súhlasov poskytlo oddelenie KPO Národnej banke Slovenska celkom 22 odpovedí na žiadosti o poskytnutie podkladov ku konkrétnym konaniam. Pracovníci oddelenia KPO sa takisto spolupodieľali na organizácii viacerých školení pre povinné osoby, medzi inými aj pre viaceré banky, Slovenskú komoru daňových poradcov, Slovenskú komoru audítorov, Notársku komoru Slovenskej republiky a pod.

10.3 Metodické usmernenia pre povinné osoby

FSJ v rámci metodickej činnosti vypracovalo a zverejnilo v priebehu roka 2022 tri metodické usmernenia. „Usmernenie k obsahu programu vlastnej činnosti povinnej osoby podľa § 20 ods. 2 písm. a) až k) zákona č. 297/2008 Z. z. pre povinné osoby podľa § 5 zákona č. 297/2008 Z. z., a jeho aplikácia v praktickej činnosti“ bolo zamerané primárne na praktické aplikačné problémy, s ktorými sa povinné osoby stretávali pri vypracovaní a následnom postupe podľa programu vlastnej činnosti zameraného proti ML/FT. Usmernenie rozoberá jednotlivé časti programu podľa § 20 ods. 2 písm. a) až k) AML zákona.

Ďalej bolo zo strany FSJ vypracované a zverejnené „Usmernenie finančnej spravodajskej jednotky PPZ pre povinné osoby k identifikácii a overeniu identifikácie podľa zákona č. 297/2008 Z.z.“, ktoré bolo reakciou na ozbrojený konflikt na Ukrajine a jeho nepriaznivý vývoj, čo vyústilo do masovej migrácie cudzincov na územie SR. Dané usmernenie reagovalo na aplikačné problémy v súvislosti s uplatňovaním ustanovenia § 7 ods. 1 písm. a) a § 8 ods. 1 písm. a) AML zákona, čiže identifikáciou a overením identifikácie fyzických osôb v rámci vykonávania príslušnej starostlivosti povinnej osoby ku klientom.

V priebehu roku 2022 FSJ taktiež vypracovala a zverejnila „Usmernenie k plneniu povinností podľa zákona č. 297/2008 Z. z. pre právnické osoby a fyzické osoby - podnikateľov, ktoré poskytujú služby peňaženky virtuálnej

meny a zmenárne virtuálnej meny, ktoré sú zaradené medzi povinné osoby podľa § 5 ods. 1 písm. o) a p) zákona č. 297/2008 Z. z.“, ktorým FSJ promptne reagovala na špecifické aplikačné problémy povinných osôb poskytujúcich svoje služby v oblasti VA. Obsahom usmernenia je výklad príslušných ustanovení AML zákona s dôrazom na špecifiká sektora VA, ako aj rizík, ktoré so sebou daný sektor prináša. FSJ, tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, tak aj v priebehu roku 2022 aj naďalej na svojom webovom sídle udržiavala aktualizovaný zoznam významných verejných funkcií politicky exponovaných osôb podľa § 6 ods. 2 AML zákona. Zároveň FSJ v roku 2022 aktualizovala viaceré informácie pre povinné osoby zverejnené na webovom sídle, ako sú napr. vzory hlásení o NOO, indikátory rizikovosti pre poskytovateľov služieb v oblasti VA a pod.

Prehľad vybraných štatistických údajov

Tabuľka č. 9

Prehľad vybraných štatistických údajov za obdobie rokov 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Počet prijatých hlásení o NOO	2509	2576	2008	2042	2185
Počet hlásení NOO odstúpených OČTK	252	219	177	189	249
Počet zdrzaných hlásení NOO odstúpených OČTK	44	43	71	63	81
Počet odstúpení na FR SR	980	829	702	715	547
Počet žiadostí zo zahraničia	240	236	250	231	250
Počet žiadostí do zahraničia	85	125	237	177	240
Počet spontánnych informácií zo zahraničia	420	131	278	612	724
Počet spontánnych informácií do zahraničia	555	502	417	391	488
Počet kontrol	10	12	10	15	17
Vybavené dožiadania	149	179	192	239	238
Počet ohlásení o preprave finančných prostriedkov	230	264	123	83	586
Výška prepravovaných fin. prostriedkov (v tis. EUR)	8132	19625	4010	2812	36.837

Zoznam skratiek

AML/CFT/CPF	angl. anti-money laundering (AML), countering the financing of terrorism(CFT), and countering proliferation financing (CPF) – boj proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti, financovaniu terorizmu a financovaniu šírenia zbraní hromadného ničenia (proliferácie)
CRÚ	centrálny register účtov
EBA	ang. European Banking Authority – Európsky bankový orgán
EGMLTF	angl. Expert Group on Money Laundering and Terrorist Financing - expertná skupina odborníkov na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu
EÚ	Európska únia
FATF	angl. Financial Action Task Force - Finančná akčná skupina
FIU	angl. Financial Intelligence Unit - zahraničná finančná spravodajská jednotka
FSJ	finančná spravodajská jednotka Prezídia Policajného zboru
FT	angl. financing of terrorism - financovanie terorizmu
FP	angl. financing of proliferation - financovanie proliferácie
KPO	kontrola povinných osôb
ML	angl. money laundering - legalizácia výnosov z trestnej činnosti resp. pranie špinavých peňazí
MEKO	medzirezortný koordinačný orgán
NAKA	národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru
NCODK	národná centrála osobitných druhov kriminality Prezídia Policajného zboru
NES-LP	národná expertná skupina na prevenciu a boj proti ML/FT
NHR	národné hodnotenie rizika
NOO	neobvyklá obchodná operácia
NÚE	Národná ústredňa Europol
NÚI	Národná ústredňa Interpol
OČTK	orgán činný v trestnom konaní
OMS	oddelenie medzinárodnej spolupráce
TSI	angl. Technical Support Instrument - nástroj technickej podpory
UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
UPSVaR	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
VA	virtuálne aktíva
VASP	angl. virtual asset service provider - poskytovateľ služieb virtuálnych aktív

Kontaktné údaje

ADRESA

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Prezídium Policajného zboru
finančná spravodajská jednotka
Pribinova 2
812 72 Bratislava

INTERNET

web: www.minv.sk/?financna-policia
e-mail: sjfpsek@minv.sk

TELEFÓN/FAX

tel.: 09610/51402
fax: 09610/59047

KONTAKTNÉ ÚDAJE PRE OHLASOVANIE NOO

Osobne:
Račianska 45, 832 02 Bratislava

Písomne:
Finančná spravodajská jednotka,
Pribinova 2, 812 72 Bratislava

Elektronicky:
sjfpnoo@minv.sk

Telefonicky: 09610/51419
Faxom: 09610/59047

